

Türkiye ile İsviçre arasında 30 mayıs 1940 tarihinde akit ve imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 8/V/1941 - Sayı : 4803)

No.
4021

Kabul tarihi
28 - IV - 1941

BİRİNCİ MADDE — İsviçre ile aramızda 30 mayıs 1940 tarihinde akit ve imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşması ile merbutları 1 haziran 1940 tarihinden itibaren muteber olmak üzere kabul ve tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30 nisan 1941

TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA TİCARET VE TEDİYE ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ve İsviçre Konfederasyonu Hükûmeti,

İki Hükûmet arasındaki Ticarî mübadeleleri inkişaf ettirmek ve tediyelelerin tanzimini kolaylaştırmak arzusuyla, 13 ilk kânun 1930 tarihinde Türkiye ile İsviçre arasında aktedilmiş bulunan ticaret mukavelenamesi hükümlerine halel gelmeksizin aşağıdaki hükümlerin kabulünü kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

Türkiye ile İsviçre arasındaki Ticarî mübadeleler ithalât veya ihracatın yapıldığı anda iki memlekette carî olan ithalât ve ihracat umumî rejimlerine tevfikân icra olunacaktır.

Madde — 2

İşbu Anlaşmanın meriyete girişinden itibaren, Türkiye ile İsviçre arasındaki tediyelelerin tanzimi aşağıdaki maddelerde derpiş edilen usullere tevfikân munhasıran hususî takas yolile icra kılınacaktır.

Madde — 3

1 - İki memlekettten biri menşeli olup diğere memlekete ithal edilen bilcümle emtia bedelleri ithalâtçı tarafından Türkiyede türk lirası olarak, aşağıda Merkez bankası diye anılan, Türkiye Cümhuriyet Merkez bankasına ve İsviçrede İsviçre frangı olarak İsviçre Millî bankasına yatırılacaktır.

2 - İki memleket ihracatçıları lehine yapılacak tediyeleler bu iki banka vesatatile icra kılınacaktır.

3 - Merkez bankası ve İsviçre Takas Ofisi işbu Anlaşmanın muntazam bir şekilde işleyebilmesi için icap eden teknik usuller üzerinde mutabık kalacaklardır.

Madde — 4

1 - Bir ihraç bankası tarafından diğerine tevdi edilen tekiye emirleri İsviçre frangi olarak muharrer bulunacaktır.

2 - Türk lirası olarak muharrer borçlara mukabil İsviçre Millî Bankasına yapılacak tevdiat Merkez bankası tarafından tesbit edilmiş malûm son rayiçler üzerinden İsviçre frangına tahvil olunacaktır. Türkiyede Türk liralasının İsviçre frangına ve İsviçre franklarının Türk lirasına tahvili dahilî Türk mevzuatının tatbikinden mütevellit kurlara göre yapılacaktır.

3 - Türk lirası veya İsviçre frangından gayri bir para ile muharrer borçların tahvili satış mukavelesinde zikredilen borsa veya mahalde kote edilen son kura tevfikana icra olunacaktır.

Madde — 5

Merkez bankası ve İsviçre Millî bankası kendilerine yapılacak tevdiattan müteakabilen birbirlerini günü gününe haberdar edeceklerdir. Her tahsil ihbarnamesi hak sahiplerine ait tediyeleri mümkün kılmak için lâzımgelen izahatı ihtiva edecektir.

Madde — 6

1 - İşbu Anlaşma hükümlerine göre, mal kıymeti olarak, nakliyat deniz yolile yapıldığı takdirde bu malın cif fiatı, nakliyat kara yolile yapıldığı takdirde alıcı memleketteki varış istasyonundaki teslim fiatı anlaşılacaktır.

2 - İki memleket arasında yapılan ticarî mübadelelerden mütevellit olup Türk ihracatçıları tarafından İsviçredeki mümessillerine borçlu bulunulan masraf ve komisyonlar ile İsviçre ihracatçıları tarafından Türkiyede mümessillerine borçlu bulunulan masraf ve komisyonlar işbu Anlaşma hükümlerine tevfikana tesviye olunacaktır.

3 - Merkez bankası ve İsviçre millî bankası bu paraların mahiyet ve istimalini ve bunların yukarıda zikredilen masraf ve komisyonlar bedelini hakikaten irae edip etmediğini tahkik ve murakabe hakkını muhafaza ederler.

Madde — 7

Türkiye veya İsviçreye müteakabilen ithal edilmeğe muhassas İsviçre veya Türkiye menşeli emtiyanın iştirası için avans suretile tekiyat, Merkez bankası ve İsviçre millî bankasının muvafakatleri alınmak kaydile, işbu Anlaşma hükümlerine tevfikana tesviye olunacaktır.

Madde — 8

1 - İşbu Anlaşmanın meriyete konulmasından sonra her iki taraftan sevkedilen emtiaya iki memleket salâhiyettar makamları tarafından iki nüsha olarak, merbut nümuneye tevfikana, verilen bir menşe şahadetnamesi terfik olunacaktır.

2 - Bu şahadetnamelerin (B) nüshai saniyesi ithalât gümrüğü idaresi tarafından damgalanacak ve ithalâtçı tarafmdan kendisinin tevdiatı icra edeceği mücsseseye verilecektir.

3 - Merkez bankası ve İsviçre millî bankası bu şahadetnamelerin damgalanmış nüshalarını ait oldukları tekiye ihbarnamesine rapten, birbirlerine göndereceklerdir. Bununla beraber menşe şahadetnamelerinin ithalâtçı memleket gümrüğü tarafından damgalanmış (B) kısmı mal bedelinin Merkez bankasına veya İsviçre millî bankasına yatırılması anında ithalâtçı tarafından ibraz edilemediği takdirde, her iki teşekkül tekiye ihbarnamesini, bunlara işbu şahadetnameler terfik edilmeksizin, müteakabilen birbirlerine göndereceklerdir. Ancak şurası mukarrerdir ki Merkez bankası ve İsviçre Takas ofisi malın tamamen gümrüklenmesinden sonra mezkûr şahadetnamelerin bilâhare ithalâtçı tarafından alâkadar teşekküle tevdiini temin için icap eden tedbirleri alacaklardır.

4 - Bedeli 50 türk lirası veya diğer bir akçe ile bunun mukabilini tecavüz etmeyen mürasela menşe şahadetnamelerinden muaf tutulacaklardır.

Madde — 9

Gerek Devlete veya Türk amme hizmetlerine, gerekse nafia işleri Mukaveleleri mucibince yapılan İsviçre emtiası satışları keza işbu Anlaşma ahkâmına tevfikân tesviye olunacaktır.

Madde — 10

İki Hükûmetten her biri, iki memleket arasındaki işbu Anlaşma hükümlerine tevfikân ticarî mubadelelerin tahakkukunu temin için kendisine teallük eden muvafık tedbirleri alacaktır.

Madde — 11

İsviçre ticarî alacaklarının tesviyesine hâdim olmak üzere İsviçre ithalâtçıları tarafından İsviçre Millî bankasına yapılacak tevdiat aşağıdaki hususlara tahsis olunacaktır:

1 - Bu tevdiatın % 5 i gerek İsviçrede, gerekse ecnebi memleketlerde serbestçe kullanılmak üzere Merkez bankasının emrine âmade tutulacaktır.

2 - % 10 u İsviçrede kullanılmak üzere İsviçre Millî bankasının Merkez bankası namına açtığı hususî bir hesabın matlubuna kaydedilecektir.

3 - % 85 şî, hususî takas muamelelerine hâdim olmak üzere İsviçre Millî bankasının Merkez bankası namına tuttuğu bir takas hesabının matlubuna kaydedilecektir.

Madde — 12

1 - İsviçre bankası tarafından Türkiye ile İsviçre arasında Ticarî mubadelelere ait tediyatın sureti tesviyesi hakkındaki 31 mart 1938 tarihli Anlaşma hükümlerine tevfikân, Merkez bankası namına açılmış olan takas hesabında işbu Anlaşmanın meriyet mevkiine girdiği tarihte mevcut bakiye işbu Anlaşmanın 11 nci maddesinin 3 neü bendinde zikredilen takas hesabının matlubuna naklolunacaktır.

2 - İşbu Anlaşmanın meriyete girişinden evvel başlanmış olan hususî takas muameleleri Türkiye ile İsviçre arasında ticarî mubadelelere ait tediyatın sureti tesviyesi hakkındaki 31 mart 1938 tarihli Anlaşma hükümlerine tevfikân tasfiye edileceklerdir.

3 - İşbu Anlaşmanın meriyet müddeti zarfında başlanıp da inkıza tarihinde ikmal edilmemiş bulunan hususî takas muameleleri işbu Anlaşma hükümlerine tevfikân tasfiye olunacaklardır.

Madde — 13

İsviçre Konfederasyonu ile Lichtenstein Prensiği arasında 23 mart 1923 de münakit gümrük ittihadı muahedesi mucibince işbu Anlaşma Lichtenstein Prensiği Ülkesine de tatbik olunacaktır.

Madde — 14

İşbu Anlaşma bir sene müddetle muteber olmak üzere 1 haziran 1940 tarihinde meriyet mevkiine girecektir.

İki Hükûmet 1 haziran 1941 tarihinden itibaren tatbik edilecek rejimi tayin için mart 1941 ayı içinde birbirleriyle temasa geçeceklerdir.

30 mayıs 1940 tarihinde Ankarada, iki nüsha olarak, fransızca tanzim edilmiştir.

Nümune

Menşe Şahadetnamesi

A. - Kısmı

Gönderen :	Gönderilen
İsim :	İsim
İkametgâh :	İkametgâh
Emtianın cinsi :	
Ambalâj tarzı :	
Koli adedi :	
Marka numara :	
Ağırlık :	{ Gayri safi kilo
	{ Safi kilo
Kıymet :	{ Fob
	{ Cif
Sevk yolu :	

Yukarıda gösterilen emtianın menşeli olduğu ve işbu şahadetnamenin 30 - V - 1940 tarihinde imza edilen Türkiye - İsviçre Ticaret ve Tediye Anlaşması hükümlerine tevfiakan verildiği tasdik olunur.

Mühür

. , 194

Veren salâhiyettar makamın ismi ve imza

Nümune

Menşe Şahadetnamesi

B. - Kısmı

Gönderen :	Gönderilen
İsim	İsim
İkametgâh :	İkametgâh
Emtianın cinsi :	
Ambalâj tarzı :	
Koli adedi :	
Marka numara :	
Ağırlık :	{ Gayri safi kilo
	{ Safi kilo
Kıymet :	{ Fob
	{ Cif
Sevk yolu :	

Yukarıda gösterilen emtiyanın menşeli olduğu ve işbu şahadetnamenin 30 - V - 1940 tarihinde imza edilen Türkiye - İsviçre Ticaret ve Tediye Anlaşması hükümlerine tevfikan verildiği tasdik olunur.

Mühür

....., 194

Veren salâhiyettar makamın ismi ve imza

Bu kısım, aynen A. - Kısmının numarasını taşıyacak, gümrükler tarafından damgalanacak ve Tediyeinin yapılacağı müesseseye verilmek üzere ithalâtçıya iade olunacaktır.

TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA 30 MAYIS 1940 TARİHİNDE İMZA EDİLEN TİCARET VE TEDİYE ANLAŞMASINA MUNZAM KLİRİNGİN TESVİYESİNE MÜTEALLİK PROTOKOL

Türkiye ile İsviçre arasında bu günkü tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşmasının imzası anında, Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ve İsviçre Konfederasyonu Hükûmeti aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Türkiye ile İsviçre arasında bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyete girişi tarihinde top yekûn kliring hesapları tasfiyeye tâbi tutulacaklardır. Bu tasfiye, işbu munzam Protokol diğer bir şekil tayin eylemediği ahvalde, Türkiye ile İsviçre arasında Ticarî mübadelelere ait tediyelerin sureti tesviyesi hakkındaki 31 mart 1938 tarihli Anlaşma hükümlerine tevfikan icra olunacaktır.

Madde — 2

Bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyete girişinden evvel ve kliring yolile tediye edilmek üzere Türkiyeye ihraç edilen İsviçre emtiası bedellerinden mütevellit matlubatın ve bunlara müteallik masraf ve komisyonların tasfiyesi aşağıdaki şekilde icra edilecektir:

1 - Tarih sırasile tasfiye:

Bu suretle tasfiye, bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyete konulmasından sonra Türkiye menşeli kuru incirler ile hurda diye anılan incirlerin İsviçreye ihracı suretile icra olunacaktır. Bu ihracat bedelinin % 85 i mevzubahs tasfiyeye tahsis kılınacaktır. Kalan % 15 şî yukarıda anılan Anlaşmanın 11 nci maddesinin 1 ve 2 numaralı fıkralarında münderiç hükümlere tevfikan kullanılacaktır.

2 - Tarih sırası haricinde tasfiye :

Bu suretle tasfiye, bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyete konulmasından sonra kuru incir, hurda diye anılan incir, kuru üzüm, fındık ve tütünden gayri Türkiye menşeli emtiyanın İsviçreye ihracı suretile icra olunacaktır. Bu ihracat bedelinin % 65 i mevzubahs tasfiyeye tahsis kılınacaktır. % 15 i yukarıda anılan Anlaşmanın 11 nci maddesinin 1 ve 2 numaralı fıkralarında münderiç hükümlere tevfikan kullanılacaktır. Kalan % 20 si tarih sırasile tasfiye için top yekûn kliring hesabının idamesine yarıyacaktır.

Madde — 3

Bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyete konulmasından evvel ve kliring yolile tediye edilmek üzere gerek top yekn hesabın idamesi, gerekse 2 nci madde de istihdaf edilen alacakların tarih sırası haricinde tasfiyesi için İsviçreye ihraç edilen Türk men-şeli emtia bedeli yukarıda işaret edilen 31 mart 1938 tarihli Anlaşma hükümlerine tevfiikan tes- viye olunacaktır.

Madde — 4

31 mart 1938 tarihli Anlaşmanın 6 ncı maddesi hükümleri hilfına olarak bir paranın diğerine tahvili bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının 4 nc maddesi hükümlerine tevfiikan icra kılınacaktır.

Madde — 5

Merkez bankası ve İsviçre takas ofisi, baliği Merkez bankası tarafından tutulan İsviçre Millî bankasının top yekn hesabına henüz yatırılmamış bulunan ve işbu munzam protokolün tatbik sahasına giren İsviçre alacaklarının hangileri olduğunu tayine çalışacaklardır.

Madde — 6

İsviçre Millî bankası tarafından tutulan kliring top yekn hesabına yapılan tevdiat, henüz tesvi- ye edilmemiş Merkez bankasına vaki tediya ve 5 nci maddede derpiş edildiği şekilde tayin olunan ve henüz Merkez bankasına yatırılmamış bulunan alacaklar esmanını tevzin eylediği takdirde mtea- kiben ithal edilecek kuru incir ve hurda diye alman incirler bedeli bu günkü tarihle imza edilen Ti- caret ve Tediye Anlaşması hükümlerine tevfiikan istimal olunacaktır.

Madde — 7

Eğer İsviçre Millî bankası tarafından tutulan kliring top yekn hesabına yatırılan paraların bit- mesinden sonra 31 mart 1938 tarihli Anlaşma hükümlerine tâbi diğer İsviçre alacakları zuhur ede- cek olursa iki memleket salâhiyettar teşekkülleri, bunların işbu munzam protokol hükümlerine tevfi- kan tesviyesini mümkün kılmak üzere icap eden tedbirleri alacaklardır.

Madde — 8

İşbu munzam protokolün meriyet müddeti bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşma- sının meriyet müddetinin ayni olacak ve mezkûr Anlaşmanın lyenfek bir cüzünü teşkil edecektir. Ankarada, iki nüsha olarak, Fransızca, 30 mayıs1940 tarihinde tanzim edilmiştir.

N. Menemencioğlu

Etienne Lardy

**TÜRKİYE İLE İSVİÇRE ARASINDA 30 MAYIS 1940 TARİHİNDE İMZA EDİLEN TİCA-
RET VE TEDİYE ANLAşMASINA MUNZAM İSVİÇREDEKİ TÜRK HARİCİ MALİ SERVİ-
SİNE MÜTEDAİR PROTOKOL**

Madde — 1

İşbu munzam protokol mefadınca kastedilen malî alacaklar şunlardır:

a) Türkiyeye yatırılmış sermayelerin, Türk mevzuatına veya hususî anlaşmalara göre, bütün

yabancı memleketlere veya betahsis İsviçreye her nevi Türk emtiası ihracında kullanılmak üzere Türk lirası olarak tediye edilebilen iratları, 1 kânunusani 1940 da ve bu tarihten beri bilâ inkıta ikametgâhları İsviçrede bulunan hakiki veya hükmi şahıslara veyahut, senedatı İsviçrede mevdu bulunmak şartile, ecnebi memleketlerde mukim İsviçre tebaasına ait buldukları ve bir üçüncü memlekette tahsil edilemedikleri takdirde.

b) Türk Hükûmetile atideki şirketler arasında 19 teşrinisani 1938 tarihinde aktolunan anlaşmalarda tarif edilen (A) kontenjanları malî servisi:

Anadolu demiryolu şirketi
Haydarpaşa limanı şirketi

Madde — 2

Yukarıda 1 nei maddede işaret olunan malî alacaklar İsviçreye Türk menşeli tütün ve kuru üzüm ithali suretile ve bütün fındık ithalâtının % 50 si ile tesviye edilebileceklerdir; fındık ithalâtının diğer % 50 si bu günkü tarihle imzalanan Ticaret ve Tediye Anlaşması ahkâmına tevfikan ticarî mübadelâta tahsis edilecektir.

Madde — 3

Yukarıdaki 2 nei maddede mezkûr emtianın bedeli olarak İsviçre millî bankasına yatırılan mebalîğ aşağıdaki şekilde taksim edilecektir :

a) %5 i gerek İsviçrede, gerekse ecnebi memleketlerde serbestçe kullanılmak üzere Merkez bankasının emrine amâde tutulacaktır.

b) % 10 u bu günkü tarihle imza edilen Anlaşmanın 11 nei maddesinin 2 numarasında derpiş edilen hususî hesaba yatırılacaktır.

c) % 85 i işbu munzam protokol hükümlerine tevfikan malî alacakların tesviyesine tahsis olunacaktır.

Madde — 4

İşbu munzam Protokolün meriyeti müddetince transfer edilebilecek malî alacakların top yekûn baliği, ahdi sene çerçevesi dahilinde, ticarî ve malî mübadelelere ait tediyeatta % 25 ile tahdit edilmiş ise de on iki aylık bir müddet için 2 500 000 İsviçre frankını geçmeyecektir. Şayet bu müddet zarfında mevzubahs % 25 veyahut 2 500 000 İsviçre frankı tecavüz edilecek olursa yukarıdaki 2 nei maddede sayılan emtia ticarî muamelelere tahsis olunacaktır.

Madde — 5

İşbu munzam protokolde derpiş edilen transfer hakkını kullanmış olan malî alacak sahipleri için bu tesviye tarzı tahsil edilen alacaklar hakkında katî mahiyeti haiz olacaktır. Bu tesviye tarzı imkânından istifade etmek istemeyen alacaklılar, tahsil edilmeyen alacaklar için bilcümle haklarını muhafaza ederler. İşbu munzam Protokolün hükmü sakit olduktan sonra da aynı hak mahfuzdur.

Madde — 6

1 nei maddede zikredilen malî alacakların tesviyesine hâdim olmak üzere İsviçreli ithalâtçıların İsviçre Millî bankasına yaptıkları tevdiat İsviçre Millî bankasının Merkez bankası namına açacağı «Türkiyedeki malî alacaklar» isimli bir hesabın matlubuna kaydolunacaktır.

Aynı suretle, işbu alacakların karşılığını teşkil eden türk liraları Merkez bankasının İsviçre Millî bankası namına açacağı «İsviçre malî alacakları» isimli bir hesabın matlubuna yatırılacaktır.

Madde — 7

Merkez bankası ve İsviçre Takas ofisi işbu munzam Protokolün hüsnü tatbikını temine matuf teknik hususat hakkında mutabık kalacaklardır.

Madde — 8

İşbu munzam Protokolün meriyet müddeti bu günkü tarihle imza edilen Ticaret ve Tediye Anlaşmasının meriyet müddetinin aynı olacak ve mezkûr Anlaşmanın lâyefek bir cüzünü teşkil edecektir.

Ankarada, iki nüsha olarak, fransızca, 30 mayıs 1940 tarihinde tanzim edilmiştir.

N. Menemencioğlu *Etienne Lardy*

<i>Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	29 - IV - 1941 ve 1/447
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	30 - IV - 1941 ve 4/339
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 12 144 17 80,111,115:147,148,185:188